

STAPPENPLAN PUBLIEKSPARTICIPATIE EVALUATIEMETHODE

Bron: (CEDA, 2017)

INLEIDING

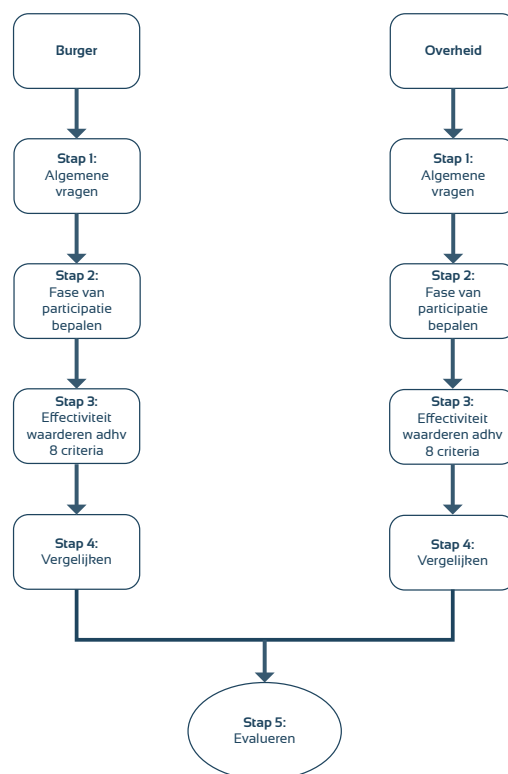
Voor u ligt het stappenplan voor de Publieksparticipatie Evaluatiemethode, ontwikkeld door drie studenten tijdens het afstuderen aan de opleiding Geo Media & Design van de HAS Hogeschool te 's-Hertogenbosch. Dit stappenplan is een onderdeel van "Participatie en de tools: Een onderzoek naar een effectief participatieproces".

De Publieksparticipatie Evaluatiemethode heeft als doel om een participatieproces vanuit twee partijen te evalueren. De twee partijen zijn in dit geval de burger en de overheid. Beide partijen hebben verschillende belangen bij een participatieproces, waardoor een evaluatie van een participatieproces zeer belangrijk is. De Publieksparticipatie Evaluatiemethode geeft inzicht in hoeverre de verwachtingen van beide partijen zijn voldaan.

Om de methode te doorlopen is een stroomschema opgesteld, dat hiernaast gepresenteerd wordt. Het stappenplan bestaat uit vier stappen, waarbij de twee partijen bij de eerste drie stappen onafhankelijk van elkaar fungeren. De laatste stap voeren beide partijen samen uit. Bij deze stap wordt daadwerkelijk het participatieproces geëvalueerd.

Instructie stappenplan

- Het stappenplan bestaat uit totaal 5 stappen:
 1. Algemene vragen
 2. Fase van participatie bepalen
 3. Effectiviteit waarderen aan de hand van 8 criteria
 4. Voorgaande stappen samen vergelijken
 5. Evalueren van de uitkomsten van de methode en het gehele participatieproces
- Alle stappen dienen volledig doorlopen te worden.
- Voor vragen of onduidelijkheden over het stappenplan kunt u contact opnemen met met de projectleider, Marien de Bakker van de HAS Hogeschool: M.deBakker@has.nl óf de opdrachtgever, Ruimteschepper / Smarticipatie: Info@smarticipatie.nl

PUBLIEKSPARTICIPATIE EVALUATIEMETHODE

 BURGER

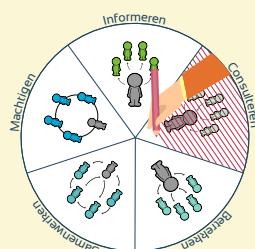
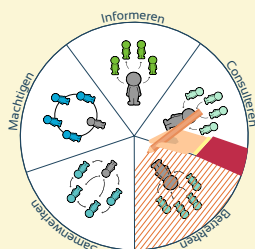
 OVERHEID

STAP 1 Algemene vragen

1	Datum
2	Naam project
3	Inhoud project
4	Initiatiefnemer
5	Tijdsduur
6	Rol

1	Datum
2	Naam project
3	Inhoud project
4	Initiatiefnemer
5	Tijdsduur
6	Rol

STAP 2 Fase van participatie bepalen

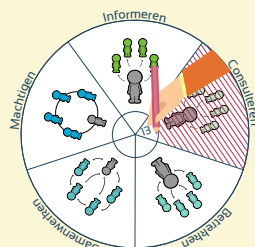
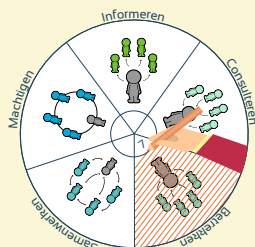

STAP 3 Effectiviteit waarderen

Criterium	Puntwaarde
Criterium 1	0
Criterium 2	1
Criterium 3	3
Criterium 4	0
Criterium 5	1
Criterium 6	2

Criterium	Puntwaarde
Criterium 1	3
Criterium 2	2
Criterium 3	3
Criterium 4	2
Criterium 5	2
Criterium 6	4

STAP 4 Vergelijken

STAP 5 Evalueren

Communicatie

Betrokkenheid

Heldere
raders

Invloed

STAP 1: ALGEMENE VRAGEN

1. Datum van invullen: .. - .. -
2. Hoe heet het project waarin u geparticipeerd heeft? _____

3. Wat hield het project in waarin u geparticipeerd heeft? _____

4. Wie is de initiator geweest van het project? _____
5. Wat is de tijdsduur van het project geweest? _____
6. Wat voor rol heeft u gehad tijdens het project? Burger / Overheid

Indien u 'Burger' heeft gekozen wordt u doorverwezen naar pagina 5
Indien u 'Overheid' heeft gekozen wordt u doorverwezen naar pagina 10
7. Wanneer u na deze Publieksparticipatie Evaluatiemethode nog opmerkingen heeft, meldt deze dan hier: _____

STAPPENPLAN VOOR DE BURGER

U bent als burger, ondernemer, organisatie of vanuit een andere rol betrokken geweest bij een participatieproces van een ruimtelijk project in uw leefomgeving. Dit participatieproces heeft u op een bepaalde manier ervaren. Om te beoordelen of het participatieproces volgens u als burger optimaal is verlopen, is een stappenplan opgesteld waar u een aantal vragen wordt gesteld. De eerste twee stappen dienen onafhankelijk van de overheid ingevuld te worden. Bij stap 3 komt u samen met de overheid om de eerste twee stappen te vergelijken en evalueren.

STAP 2: FASE VAN PARTICIPATIE BEPALEN

Allereerst is het belangrijk om te bepalen hoeveel invloed u als burger, ondernemer, organisatie of vanuit een andere rol heeft gehad tijdens het participatieproces. Er zijn verschillende fases van participatie. Deze worden in de onderstaande tabel beschreven. Belangrijk is dat u aan kunt geven in welke fase van participatie u tijdens het project heeft geparticipeerd.

Kies de fase waarin u geparticipeerd heeft en vul deze in op het antwoordformulier (bijlage 1), door een sector in het cirkeldiagram te arceren.

	Informeren	Consulteren	Betrekken	Samenwerken	Machtigen
Mate van invloed	De overheid voorziet de belanghebbenden van objectieve informatie, enkel en alleen om hen te helpen het probleem, de alternatieven, kansen en/of oplossingen te begrijpen.	De belanghebbenden voorzien de overheid van feedback over analyses, alternatieven en/of beslissingen.	De overheid betreft de belanghebbenden om samen te zorgen dat de behoeften van de belanghebbenden consequent worden begrepen en overwogen.	De overheid werkt samen met de belanghebbenden in elk aspect van het proces, inclusief de ontwikkeling van alternatieven en het achterhalen van de gewenste oplossing.	De overheid legt de besluitvorming in de handen van de belanghebbenden, waarbij de overheid wél het wettelijke en budgettaire kader aangeven.

STAP 3: EFFECTIVITEIT WAARDEREN AAN DE HAND VAN 8 CRITERIA

Om de effectiviteit van het participatieproces te beoordelen is het van belang om punten toe te kennen aan de criteria op de volgende pagina. Per criterium kunt u 0, 1, 2 of 3 punten geven, waarbij volgende schaal wordt gehanteerd. Aan het einde telt u de punten op en vult u dit cijfer in, in het antwoordformulier (bijlage I). Doe dit door het getal in het binnenste cirkeldiagram in de sector, die u in stap 1 heeft gearceerd, in te vullen.

Criterium	Omschrijving	Aantal punten
Invloed	De participant willen daadwerkelijk een impact op de beleidsfases hebben. Dit houdt in dat aanbevelingen en oplossingen van de participanten overwogen moeten worden in de besluitvorming.	
Betrokkenheid	Belanghebbenden willen betrokken worden bij een ruimtelijk project, dat direct invloed heeft op hun leefomgeving.	
Gelijkwaardigheid	De participanten hebben hetzelfde recht als de overheid en willen gelijk behandeld worden en niemand dient buitengesloten te worden. De mening van de participanten moeten even zwaar meewegen.	
Samenwerking	De belanghebbenden willen samen met de overheid werken, om zo tot gezamenlijk geaccepteerd beleid te komen. Indien nodig moet het publiek concessies doen.	
Heldere communicatie	De belanghebbenden moeten tijdig door de overheid geïnformeerd worden over het komende participatieproces; dit houdt in vóór aanvang van het participatieproces. Tijdens het participatieproces moet de overheid aangeven wanneer ideeën of aanbevelingen om de een of andere reden niet meegenomen kunnen worden. De overheid moet een open houding hebben, waardoor alle belanghebbenden op de hoogte zijn wie ze kunnen contacteren.	
Informatieniveau	Het publiek is voorzien van dezelfde informatie als de overheid, waardoor het duidelijk is hoeveel invloed er uitgeoefend kan worden op het beleid. Op deze manier is het voor het publiek duidelijk wat ze kunnen verwachten. Doordat er geen informatieachterstand plaatsvindt bij het publiek, kan er een discussie op niveau aangegaan worden. Evaluatie en terugkoppeling van informatie loopt iteratief door het participatieproces heen.	
Geen belemmeringen	De overheid moet zich klantgericht opstellen naar het publiek. Dit houdt in dat er meegedacht wordt in oplossingen en niet in spelregels of belemmeringen. Ook stelt de overheid heldere kaders op, waarbinnen de rest van het publiek ruimte heeft om ideeën of aanbevelingen aan te reiken.	
Tijdsgebondenheid	De overheid moet het participatieproces binnen de gestelde looptijd afronden.	
		Totaal aantal punten:

STAP 4 & 5: VERGELIJKEN EN EVALUEREN

Dezestapdietsamenmetdeoverheiduitgevoerd te worden, om op deze manier de uitkomsten te vergelijken en het participatieproces te evalueren. De gekozen sectoren en de optelsom van de beoordeling van de criteria, van zowel u als de overheid, worden in deze stap met elkaar vergeleken. Indien door beide partijen dezelfde fase van participatie gearceerd is in het cirkeldiagram, hebben jullie dezelfde verwachtingen gehad over de fase van participatie.

Wanneer niet dezelfde sectoren gearceerd zijn, zijn de verwachtingen van het participatieproces van beide partijen niet gelijk.

De volgende stap is het vergelijken van de optelsom van de criteria. Dit is een getal tussen de 0 en 24 dat in de volgende categorieën kan vallen:

- 0-6 punten = het participatieproces is onvoldoende effectief geweest
- 7-12 punten = het participatieproces is voldoende effectief geweest
- 13-18 punten = het participatieproces is (goed) effectief geweest
- 19-24 punten = het participatieproces is uitstekend effectief geweest

Het totaal aantal punten van zowel u als de overheid dient met elkaar vergeleken te worden. Indien dit puntenaantal in dezelfde, hiernaast staande, categorie valt is de effectiviteit van het participatieproces hetzelfde ervaren.

Wanneer de categorieën van elkaar verschillen, is de effectiviteit van het participatieproces niet hetzelfde ervaren.

Afsluitend wordt bepaald of het gehele participatieproces optimaal of suboptimaal is verlopen. Vergelijk hiervoor zowel de gearceerde sectoren als de puntenaantallen. Op het moment dat zowel de gearceerde sectoren hetzelfde zijn en de puntenaantallen dicht bij elkaar liggen, is het participatieproces optimaal verlopen. Er zijn twee situaties waarbij het participatieproces suboptimaal is verlopen. Een eerste optie is wanneer de gearceerde sectoren overeenkomen, maar de puntenaantallen niet dicht bij elkaar liggen. Een tweede optie is wanneer de gearceerde sectoren niet overeenkomen, maar de puntenaantallen wél dicht bij elkaar liggen.

STAPPENPLAN VOOR DE OVERHEID

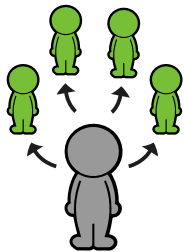
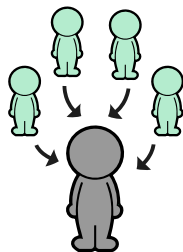
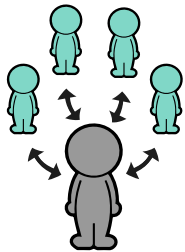
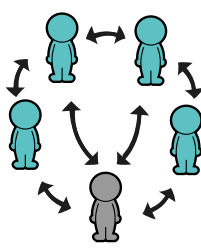
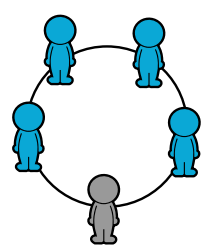
U bent als overheid initiator of facilitator geweest bij een participatieproces van een ruimtelijk project in de leefomgeving. Dit participatieproces heeft u op een bepaalde manier ervaren. Om te beoordelen of het participatieproces volgens u als overheid optimaal is verlopen, is een stappenplan opgesteld waar u een aantal vragen wordt gesteld. De eerste twee stappen dienen onafhankelijk van de burger(s) ingevuld te worden. Bij stap 3 komt u samen met de burger(s) om de eerste twee stappen te vergelijken en evalueren.

STAP 2: FASE VAN PARTICIPATIE BEPALEN

Allereerst is het belangrijk om te bepalen hoeveel invloed de burger(s) heeft/hebben gehad tijdens het participatieproces. Er zijn verschillende fases van participatie. Deze worden in de onderstaande tabel beschreven. Belangrijk is dat u aan kunt geven in welke fase van participatie de burger(s) tijdens het project heeft/hebben geparticipeerd.

Kies de fase waarin de burger(s) kon/konden participeren in het project. Vul deze in op het antwoordformulier (bijlage 1), door een sector in het cirkeldiagram te arceren.

	Informeren	Consulteren	Betrekken	Samenwerken	Machtigen
					
Mate van invloed	De overheid voorziet de belanghebbenden van objectieve informatie, enkel en alleen om hen te helpen het probleem, de alternatieven, kansen en/of oplossingen te begrijpen.	De belanghebbenden voorzien de overheid van feedback over analyses, alternatieven en/of beslissingen.	De overheid betreft de belanghebbenden om samen te zorgen dat de behoeften van de belanghebbenden consequent worden begrepen en overwogen.	De overheid werkt samen met de belanghebbenden in elk aspect van het proces, inclusief de ontwikkeling van alternatieven en het achterhalen van de gewenste oplossing.	De overheid legt de besluitvorming in de handen van de belanghebbenden, waarbij de overheid wél het wettelijke en budgettaire kader aangeven.

STAP 3: EFFECTIVITEIT WAARDEREN AAN DE HAND VAN 8 CRITERIA

Om de effectiviteit van het participatieproces te beoordelen is het van belang om punten toe te kennen aan de criteria op de volgende pagina. Per criterium kunt u 0, 1, 2 of 3 punten geven, waarbij volgende schaal wordt gehanteerd. Aan het einde telt u de punten op en vult u dit cijfer in, in het antwoordformulier (bijlage I). Doe dit door het getal in het binnenste cirkeldiagram in de sector, die u in stap 1 heeft gearceerd, in te vullen.

Criterium	Omschrijving	Aantal punten
Representativiteit	De participanten zouden de eigenschappen moeten delen van de niet-participanten. Oftewel, de participanten zouden een afspiegeling moeten vormen van de belanghebbende, ook van de niet-participanten.	
Onafhankelijkheid	Het participatieproces is onafhankelijk en onpartijdig.	
Vroege betrokkenheid	Belanghebbenden moeten zo vroeg mogelijk betrokken worden in het participatieproces, zodra het zinvol is voor de belanghebbenden en de resultaten gebruikt kunnen worden.	
Invloed	De participanten zouden daadwerkelijk een impact op de beleidsfases moeten hebben. Dit houdt in dat aanbevelingen en oplossingen daadwerkelijk meegenomen worden in de besluitvorming.	
Transparantie	Het participatieproces moet transparant zijn, zodat alle belanghebbenden (ook degene die niet deelnemen) op de hoogte zijn waarover gesproken wordt en hoe beslissingen genomen worden.	
Toegankelijkheid tot informatie	Participanten moeten beschikking hebben tot de juiste middelen om hen in staat te stellen om met succes te kunnen participeren.	
Heldere omschrijving participatie	De aard, omvang en doelen van de participatie moet helder beschreven zijn, zodat er geen misverstanden kunnen ontstaan.	
Gestructureerde besluitvormings-procedure	Het participatieproces moet een heldere besluitvormingsprocedure hebben, waardoor het duidelijk is hoe tot een besluit is gekomen. Documentatie hiervan vergroot de transparantie en effectiviteit van het participatieproces.	
		Totaal aantal punten:

STAP 4 & 5: VERGELIJKEN EN EVALUEREN

Deze stap dient samen met de burger(s) uitgevoerd te worden, om op deze manier de uitkomsten te vergelijken en het participatieproces te evalueren. De gekozen sectoren en de optelsom van de beoordeling van de criteria, van zowel u als de burger(s), worden in deze stap met elkaar vergeleken. Indien door beide partijen dezelfde fase van participatie gearceerd is in het cirkeldiagram, hebben jullie dezelfde verwachtingen gehad over de fase van participatie.

Wanneer niet dezelfde sectoren gearceerd zijn, zijn de verwachtingen van het participatieproces van beide partijen niet gelijk.

De volgende stap is het vergelijken van de optelsom van de criteria. Dit is een getal tussen de 0 en 24 dat in de volgende categorieën kan vallen:

- 0-6 punten = het participatieproces is onvoldoende effectief geweest
- 7-12 punten = het participatieproces is voldoende effectief geweest
- 13-18 punten = het participatieproces is (goed) effectief geweest
- 19-24 punten = het participatieproces is uitstekend effectief geweest

Het totaal aantal punten van zowel u als de burger(s) dient met elkaar vergeleken te worden. Indien dit puntenaantal in dezelfde, hiernaast staande, categorie valt is de effectiviteit van het participatieproces hetzelfde ervaren. Wanneer de categorieën van elkaar verschillen, is de effectiviteit van het participatieproces niet hetzelfde ervaren.

Afsluitend wordt bepaald of het gehele participatieproces optimaal of suboptimaal is verlopen. Vergelijk hiervoor zowel de gearceerde sectoren als de puntenaantallen. Op het moment dat zowel de gearceerde sectoren hetzelfde zijn en de puntenaantallen dicht bij elkaar liggen, is het participatieproces optimaal verlopen. Er zijn twee situaties waarbij het participatieproces suboptimaal is verlopen. Een eerste optie is wanneer de gearceerde sectoren overeenkomen, maar de puntenaantallen niet dicht bij elkaar liggen. Een tweede optie is wanneer de gearceerde sectoren niet overeenkomen, maar de puntenaantallen wél dicht bij elkaar liggen.

BIJLAGE 1: ANTWOORDFORMULIER

